

ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA CHRÁNENEJ KRAJINNEJ OBLASTI BIOSFÉRICKEJ REZERVÁCIE

POĽANA

Ul. J. M. Hurbana 20, 960 01 Zvolen

Dňa 19.9.2017 sa konalo prvé diskusné fórum s riaditeľkou Centra svetového dedičstva (WHC) M. Rössler v Biosférickej rezervácii Poľana. *Ideová myšlienka diskusného fóra: Svetové prírodné a kultúrne dedičstvo – inšpirácia, príležitosť, uvedomenie, lepší zajtrajšok.*

Diskusného fóra sa zúčastnilo 96 zástupcov ministerstiev, samospráv, správcov chránených území, chránených pamiatok, múzeí, akademickej obce, neziskových organizácií, odborníkov a štátnej správy.

Cieľom fóra bola ukážka platformy Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva na Slovensku a konštruktívne návrhy na zefektívnenie využitia značky UNESCO/WHC pre rozvoj územia v regiónoch s bohatstvom prírodných a kultúrnych hodnôt, často tých najchudobnejších na Slovensku, prepojenie a sieťovanie súkromno-verejného sektora a využite značky WHC pre rozvoj cestovného ruchu.

Riaditeľka WHC Dr. Mechtild Rössler vo svojom vystúpení uviedla, že „dedičstvo znamená o mnoho viac než len koncepty“. Je to spôsob ako sa pozeráme na našu minulosť. Je to oživovanie a udržiavanie vecí, myšlienok a konceptov pri živote, ktoré sú našim spoločným príbehom a dedičstvom. Zároveň si to vyžaduje väčšiu spoluprácu medzi všetkými aktérmi. Vyžaduje si to aj širokospektrálny a interdisciplinárny prístup.

Naše spoločné dedičstvo musí byť predmetom a objektom aktívnej verejnej diskusie, debaty a záujmu. Sieť lokalít svetového dedičstva, biosférických rezervácií, chránených morských oblastí a geoparkov je obrovská - vo svete ich je viac ako 2000. Zahŕňajú všetky kontinenty a všetky oceány a nájdeme ich v takmer v každej jednej krajine sveta. Tieto chránené územia sú viac než len ikony alebo nádherné lokality na ktoré sme hrdí.

A práve preto sa UNESCO rozhodlo využiť rok 2017 ako rok udržateľného turizmu, ktorý umožňuje naplno využiť potenciál týchto lokalít, dokáže podporovať ich rozvoj, ich lepšiu ochranu a zároveň zvyšuje poznanie takýchto unikátnych lokalít a významných miest. Snaží sa o to prostredníctvom zvyšovaním dostupnosti biosférických rezervácií, globálnych geoparkov a lokalít, ktoré sú predmetom svetového dedičstva.

Označenie UNESCO má svoju neopísateľnú univerzálnu hodnotu, zaväzujúcou nás všetkých a osobitne tých, ktorí spravujú takéto územie, aby dodržiavali jasné štandardy a zároveň sa správali zodpovedne, hrdo a udržateľne k danej lokalite a k danému premetu ochrany. Má nenahraditeľnú kapacitu tvorby pracovných príležitostí, znižovania chudoby a prispieva k environmentálnej udržateľnosti jednotlivých lokalít.

„Chceme budovať väčšie kapacity a zároveň rozvíjať taký typ turizmu/cestovného ruchu, ktorý chráni a podporuje rozvoj našich prírodných a kultúrnych lokalít“, uviedla Dr. Rössler. UNESCO v tomto smere spúšťa významnú iniciatívu, ktorú vytvorilo spolu s Európskou úniou, s cieľom propagovať unikátne kultúrne dedičstvo Európskej únie a podporovať udržateľný cestovný ruch. „Sme veľmi radi, že aj krajiny strednej Európy sa zapojili do tohto inovatívneho projektu. Špecificky by som rada podčiarkla to, že historické mesto Banská Štiavnica bolo

ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA CHRÁNENEJ KRAJINNEJ OBLASTI BIOSFÉRICKEJ REZERVÁCIE

POĽANA

Ul. J. M. Hurbana 20, 960 01 Zvolen

pozvané zapojiť sa do tohto projektu a je jednou z tých lokalít, ktoré poslúžia ako magnet pre široké okolie a celú krajinu“.

Cestovanie takýmto spôsobom podporuje medzikultúrnu výmenu a dialóg. A práve potenciál 1,2 miliardy ľudí, ktorí cestujú na cezhraničnej báze vytvára obrovský objem potenciálnych príjmov a osobitné príležitosti k tomu, aby sme dokázali prekonávať to, čo nás rozdeľuje a vysporiadať sa s bariérami, ktoré zbytočne rozdeľujú ľudí. „Hlavnou úlohou programu UNESCO je valorizovať vaše dedičstvo. To dedičstvo je vaše. My sme tu preto, aby sme vám ho pomohli propagovať, aby sme vám ho pomohli šíriť, aby získalo svetové uznanie. A práve z tejto značky, ktorú dostávate vyplývajú isté záväzky a obrovský potenciál, preto aby ste ho mohli ďalej rozvíjať.“ (M. Rossler)

Podľa slov stálej delegátky UNESCO Kláry Novotnej je UNESCO jediná organizácia v systéme OSN, ktorá je postavená na tripartitnom systéme spolupráce. Národná komisia, t.j. Slovenská komisia pre UNESCO je unikátny orgán zastúpený odborníkmi štátnej správy, mimovládnych organizácií, rôznych profesných spoločností, vedeckými a akademickými zástupcami, študentskými organizáciami a súkromnými subjektami. Komisie sú garantom vzájomnej spolupráce a sú impulzom pre spoluprácu medzi manažermi jednotlivých pamiatok svetového aj národného významu. Veľvyslankyňa Novotná navrhla zriadenie asociácie manažérov napr. podľa príkladu švajčiarskej asociácie World Heritage Experience Switzerland, ktorú na Bardejovskej konferencii v máji predstavil a súčinnosť ponúkol jej riaditeľ Kaspar Schürch. Ako uviedla, projekt Trasy svetového dedičstva ponúka priestor pre celé Slovensko – kultúrne aj prírodné pamiatky, biosférické rezervácie, jaskyne, národné parky a geoparky, múzeá a galérie, ale aj lokality prezentujúce nehmotné kultúrne dedičstvo, či cezhraničné svetové dedičstvo. Projekt predpokladá komplexné celonárodné riešenia.

Počas diskusného fóra boli prezentované lokality svetového kultúrneho a prírodného dedičstva, v interpretácii kompetentných aktérov nielen ako vzácne lokality, ale aj ako potenciál ich využitia pre rozvoj cestovného ruchu a návrhov ich nevyhnutných opráv.

Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy – zámer využitia v cestovnom ruchu – pohľad z konského chrbta

Spišský hrad a Levoča a kultúrne pamiatky okolia

Jaskyne Aggtelegského krasu a Slovenského krasu

Banská Štiavnica - mesto a technické pamiatky okolia, zaradenie do programu UNESCO Svetové dedičstvo a rozvoj cestovného ruchu

Biosférická rezervácia Poľana – destinačný manažment

Riaditeľka WHC sa popoludní stretla s členmi Koordinačnej rady Biosférickej rezervácie Poľana na Hriňovských lazoch, ktoré boli do BR Poľana začlenené len nedávno. Otvorene

ŠTÁTNÁ OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**SPRÁVA CHRÁNENEJ KRAJINNEJ OBLASTI
BIOSFÉRICKEJ REZERVÁCIE**

POĽANA

Ul. J. M. Hurbana 20, 960 01 Zvolen

diskutovala na rôzne témy, ktoré občanov žijúcich v lokalitách UNESCO zaujímajú. Pani Rössler navštívila aj Podpolianske múzeum, kde pochválila manažérov múzea za ich prístup a aktuálne expozície.

Návšteva M. Rössler bola výnimočná tým, že pomohla upevniť vzťah k našim prírodným a kultúrnym hodnotám a uvedomenie si dôležitého využitia značky UNESCO pre rozvoj našich ekonomiky chudobných, ale biodiverzitou bohatých území.

V. Fabriciusová